

La lectura digital

SABER-NE
MÉS

Les tecnologies de la informació i la comunicació han comportat, entre molts altres canvis significatius, formes de lectura diferents de les tradicionals. Una diversitat creixent de suports s'ha introduït a les nostres pràctiques lectores quotidianes: ordinadors, tauletes tàctils, llibres electrònics, mòbils... Pantalles interactives, en definitiva. La lectura de textos impresos conviu amb la de textos en format digital. S'ha passat en poc temps del text il·lustrat a la realitat multimèdia. Disposem de textos electrònics i de missatges multimodals que inclouen audiovisuals i permeten la interacció social amb els mateixos autors i altres lectors.

Les diferències entre la lectura digital i la impresa es fan més evidents si es tenen en compte alguns aspectes dels textos com són el seu accés, la forma com s'hi integra la informació o com se n'avalua la qualitat i la credibilitat:

Textos impresos	Textos digitals
Límits definits.	Sense límits definits: existència variable i dinàmica.
Lectura seqüencial (segons un ordre concret).	Lectura no seqüencial: el lector traça el seu propi itinerari amb l'ajuda de dispositius de navegació.
Elements de gènere discursiu reconeixibles.	Elements de gènere difusos.
Possibilitat de visualitzar l'estructura del text.	El lector ha de representar-se mentalment l'estructura superior de l'hipertext.
Indicadors d'autoria i fiabilitat.	Dificultat per valorar l'autoritat i fiabilitat de les informacions.

Font: Zayas (2012, 45)

Els textos electrònics transformen els quatre elements fonamentals implicats en la comprensió lectora ([Coll, 2005](#)):

- *El procés de comprensió.* Objectius i motivacions, competències i habilitats requerides per extreure i construir significats a partir dels textos, els suports i ajuts a la comprensió, etc.
- *El tipus i l'estructura dels textos.* Textos no lineals, hipertextos, textos multimodals i multimèdia i textos interactius que requereixen processos cognitius específics per generar significat.
- *Els objectius, les condicions i la naturalesa de les activitats lectores.* La recerca d'informació a internet, el treball col·laboratiu en xarxa, la comunicació electrònica, etc.
- *El context sociocultural en què té lloc tot el procés de comprensió.* Contextos d'estudi, de treball, de lleure, de consum, de mobilització social i ciutadana, de gestió administrativa, de comunicació, de col·laboració interpersonal, etc.

Així, avui, llegir és més divers i, alhora, més complex. Llegir en línia exigeix desplegar més estratègies que llegir en suport imprès. La xarxa facilita l'accés a la informació de manera immediata, però en complica, sovint, la integració i la comprensió global: és més fàcil accedir a la informació, però és més difícil saber donar-hi significat.

Aquests nous entorns de lectura fan, doncs, indispensable que l'escola tingui en compte els textos digitals a l'hora de dissenyar activitats d'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en els diferents nivells educatius i des de totes les matèries.

Per facilitar-los la lectura digital, cal ensenyar als alumnes a:

- Interpretar textos multimodals, on es combina text escrit, imatge i audiovisuals.
- Traçar un pla de cerca per orientar-se en el volum d'informació que trobaran i per tenir més control de la selecció i la seqüenciació de la lectura.
- Navegar per mitjà dels hipervincles per no perdre's en l'oceà d'informació, però sobretot per construir-se un text a mida, reorganitzant la informació de les diferents pàgines on arribaran. Per

tant, caldrà saber prendre decisions i aplicar estratègies diverses per planificar la lectura, verificar la comprensió, saber si s'està aconseguint el propòsit de lectura...

- Identificar la validesa de les fonts, amb una postura crítica per detectar la intencionalitat dels textos i seleccionar la informació que necessiten.
- Integrar els recursos que la xarxa posa a l'abast, al servei de l'objectiu de lectura: diccionaris, enciclopèdies, cercadors, traductors...
- Incorporar les pràctiques plurilingües a les cerques per obtenir informació en diferents llengües.
- Tenir un paper actiu a les xarxes socials per intercanviar informació, aportar l'opinió, etc.
- Identificar, interpretar i utilitzar de manera eficaç i crítica els codis comunicatius propis de les xarxes: inserir emoticones, difondre mems, fer *likes*, tuitar i retuitar, etiquetar...

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

Us convidem a llegir aquests títols de referència per ampliar la informació:

- CASSANY, D. (2006). *Rere les línies. Sobre la lectura contemporània*. Barcelona: Empúries.
- COLL, C. (2005). "[Lectura y alfabetismo en la sociedad de la información](#)". A: *UOC Papers*, núm. 1. [consulta: 18/1/2023]
- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ, ÀREA DE TECNOLOGIES PER A L'APRENTATGE I EL CONEIXEMENT (2012). [Lectura en digital](#). Col·lecció TAC-5. [consulta: 18/1/2023]
- ZAYAS, F. (2012). *10 idees clau. La competència lectora segons PISA. Reflexions i orientacions didàctiques*. Barcelona: Graó.